28.4.2025

Rahoitusmarkkinaosasto
Lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö Elina Rantakokko

Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosaston lausunto talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain, verotusmenettelystä annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 30 §:n muuttamisesta (HE 25/2025 vp)

Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosasto on osallistunut käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen valmistelleen työryhmän työhön. Valtiovarainministeriö kannattaa hallituksen esityksessä esitettyjä muutoksia lakiin pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä, verotusmenettelystä annettuun lakiin ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin.

Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetussa laissa säädetään pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä, joka muodostuu luottolaitosten ylläpitämistä pankki- ja maksutilien tiedonhakujärjestelmistä, pankki- ja maksutilirekisteristä sekä koostavasta sovelluksesta.

Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetussa laissa määriteltyjen toimivaltaisten viranomaisten on voimassa olevan lainsäädännön nojalla mahdollista saada pankki- ja maksutulien valvontajärjestelmän kautta ainoastaan tilin asiakkuuteen liittyvät tiedot, kuten tilinhaltijan nimi ja henkilötunnus, tilin IBAN-numero ja tilin avaamispäivä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kansallisten muutostarpeitten takia tietyillä toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oikeus tehdä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän kautta myös saldo- ja tilitapahtumatietoja koskevia kyselyjä.

Hallituksen esityksessä esitetään, että pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään lisättäisiin uusi toiminnallisuus, sähköinen keskitetty saldo- ja tilitapahtumajärjestelmä, jota hyödyntäen Tulli välittäisi toimivaltaisten viranomaisten tekemät kyselyt koostavan sovelluksen avulla tiedon luovuttajille ja näiltä saatavat kyselyjen vastaukset edelleen toimivaltaisille viranomaisille. Tulli hyödyntäisi saldo- ja tilitapahtumien tiedonvälitykseen samaa koostavaa sovellusta kuin mitä voimassa olevan lain mukaisesti Tulli käyttää tilin asiakastietojen välittämiseen.

Esityksen tavoitteena on viranomaisten pankkitilejä koskevien kyselyjen keskittämisellä samaan järjestelmään säästää kustannuksissa, vähentää päällekkäisten tietojärjestelmien aiheuttamaa työmäärää ja tehostaa viranomaisten toimintaa. Keskittämällä kyselyitä lisättäisiin tilitapahtumakyselyjä koskevien tiedustelujen tietosuojaa tuomalla kaikki kyselyt samaan sähköiseen tietoturvalliseen järjestelmään. Esityksessä on toisaalta kattavasti otettu huomioon myös ehdotettujen muutosten muut vaikutukset tietosuojaan, sillä saldo- ja tilitapahtumatietojen tiedonvälitykseen liittyy yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta uusi kajoavuuden aste. Yksityiselämän suojaamiseksi toimivaltaisten viranomaisten saldo- ja tilitapahtumatietoja koskevien kyselyjen tulisi olla yksittäiseen viranomaistehtävään liittyviä, tarkkarajaisia ja viranomaiselle välttämättömiä sen suorittaessa laissa säädettyä tehtäväänsä. Lisäksi on varmistettava, että erityisten henkilötietojen käsittelyssä keskitetyssä järjestelmässä on huomioitu riittävät suojakeinot.

Muutokset, joita esitetään, keventäisivät myös luotto- ja maksulaitosten tilitapahtumakyselyjä koskevaa hallinnollista taakkaa keskittämällä viranomaisen kyselyt yhteen järjestelmään, jossa yhdenmukaistetaan tilitapahtumakyselyjen käsittelysääntely kaikkien viranomaisten ja niiden tekemien kyselyjen osalta.

Hallituksen esityksellä on yhteys EU:n elpymis- ja palautumistukivälineeseen, eli RRF-pakettiin. Edellä mainittu rahoitus on sidottu pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamiseen. Rahoituspäätöksen mukaisesti lain tulee olla voimassa 31.12.2025 mennessä ja tilitapahtumien välittämisen tuotantokäytössä viimeistään 30.6.2026, jotta Suomi on oikeutettu hakemaan 1,6 miljoonan euron maksatuksia elpymis- ja palautumistukivälineestä. Mikäli Suomi sen sijaan ei ole saanut toteutettua elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia hankkeitaan, voivat tulonmenetykset nousta valtiovarainministeriön laskemien mukaan jopa 70–80 miljoonaan euroon. Edellä mainitusta syystä on tärkeää, että esitys käsitellään pikaisesti.

Elina Rantakokko

Lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen yksikkö
Rahoitusmarkkinaosasto
Valtiovarainministeriö
elina.rantakokko@gov.fi

Liitteet / -

Jakelu / TaV

Tiedoksi / -